Från: [redacted]
Skickat: Mon, 30 Sep 2024 15:31:56 +0100
Till: "RLK Funk Registrator" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Ämne: Yttrande över samråd diarienummer RS 2024-0344.
Bilagor: TCO Stockholms regions synpunkter på samrådsförslag ny regional utvecklingsplan dnr RS 2024-0344.docx, TCO Stockholms regions synpunkter på samrådsförslag ny regional utvecklingsplan dnr RS 2024-0344.pdf

TCO Stockholms region ber härmed att få överlämna våra synpunkter på samrådsförslaget om ny Regional Utvecklingsplan. Diarienummer RS 2024-0344.

Med vänlig hälsning!

[redacted]
enligt uppdrag
TCO Stockholms region
stockholm@tco.se
[redacted]

TCO Stockholms region ber härmed att få överlämna våra synpunkter på samrådsförslaget om ny Regional Utvecklingsplan. Diarienummer RS 2024-0344.

TCO Stockholms region är ett samverkansorgan för de olika TCO-förbundens regionala avdelningar i region Stockholm. Tillsammans har vi drygt 250.000 medlemmar inom flertalet områden i industri, näringsliv. välfärd och offentlig förvaltning.

I visionens mål och prioriteringar vill vi särskilt framhålla nedanstående punkter.

Arbetskraftsförsörjning

Bland de sju styrkor i region Stockholm som nämns i samrådsförslaget ingår ”Hög kompetens och stark arbetsmarknad”. Det konstateras helt korrekt att utbildningsnivån är hög och att regionen har en mycket hög sysselsättningsgrad. Bland utmaningarna på detta område ställs frågan hur regionen kan stärka kompetensförsörjningen och inkludera fler på arbetsmarknaden. Hur vi även i framtiden ska bibehålla en väl fungerande arbetsmarknad.

Den avtagande befolkningsökningen gör behovet av att attrahera arbetskraft större. Behovet av arbetskraft kommer snarare att öka i framtiden. Regionen behöver utbilda och kompetensutveckla alla invånare i länet. Särskilt de som i dag har en svag ställning på arbetsmarknaden. I annat fall kommer regionen inte att kunna klara den tillgång på arbetskraft som behövs för välfärden och den ekonomiska utvecklingen.

Gymnasieskolan måste utvecklas så att fler elever går ut med en användbar utbildning. Framförallt gäller det att fler måste ges en yrkesinriktad utbildning med möjlighet till fortsatt utbildning inom yrket eller högre studier. Det kan finnas anledning att se över skolsystemet som sådant för att mer motsvara de behov som finns både hos eleverna och arbetsmarknaden. En översyn som inte nödvändigtvis utgår från det nuvarande skolsystemet utan söker innovativa lösningar. Alla skolor i regionen måste också få likvärdiga resurser och förutsättningar.

Allt för få väljer i dag en yrkesinriktad utbildning. Yrkesutbildningar måste finnas tillgängliga och attraktiva på alla yrkesområden, med hög kvalitet på utbildningen och i samklang med utvecklingen på respektive område. Inhämtning av kunskaper från och samarbete med företag inom de olika områdena är nödvändigt. Det behövs också samarbete mellan regionens kommuner för att kunna erbjuda kommunöverskridande utbildningar på områden där efterfrågan kommunvis är lite.

För ungdomar som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och som inte gymnasiet har varit rätt miljö för måste ges särskilt stöd. Redan på gymnasiet och efter avslutad skolgång. Enligt riksrevisionen (RiR 2024:3) är folkhögskolan mer effektiv i att ge utbildning till ungdomar med bristande skolbakgrund än många andra former. Mer resurser behöver sättas in för att kunna erbjuda fler yrkesinriktade utbildningar liksom fler platser i studiemotiverande förberedelsekurser.

Livslångt lärande med kompetensutveckling för alla är en avgörande för utvecklingen. Möjlighet till karriärbyte och kompetensutbildning i yrkeslivet måste finnas och ha bra förutsättningar.

Satsningar på yrkesvux i hela regionen samt fler platser på yrkeshögskolan är centrala för arbetskraftsförsörjningen. Kompetensutvecklingsmöjligheter för anställda även i branscher som inte kräver högskoleutbildning måste finnas. För hög attraktivitet för till exempel besöksnäringen och handeln, liksom många andra branscher, krävs att de anställda får tillgång till kompetensutveckling.

Kraftigt utökat samarbete mellan regionen och högskolor/universitet är viktigt för att kunna erbjuda kompetensutveckling för yrkesverksamma med äldre eller inte längre relevant utbildning. Ett samarbete mellan regionen, universitet och högskolor för utveckling av anpassade utbildningar som möter behoven och möjligheterna hos de yrkesverksamma och samtida och framtida kompetenskrav. Efterfrågan på utbildningar och utbildningsformer hos målgruppen måste kartläggas bättre och utvecklas i samarbete med akademin. Regionen bör också söka att påverka det statliga stödet till universitet och högskolor för att bättre passa dessa villkor.

Det är också väsentligt att de som befinner sig i senare delen av arbetslivet och har utbildning, inklusive högre utbildningar, och kunskaper vars bäst före datum är på väg att passera får möjlighet till nya kunskaper och kompetensutveckling. I dag står alltför många i denna grupp utanför arbetsmarknaden.

Trenden med att fler studerande från regionen söker sig till andra studieorter kan komma att innebära mindre tillgång till högutbildade för regionen. Regionen måste bli attraktivare som studieort med bostäder, anpassad kollektivtrafik mm fungerande i alla kommuner.

Folkhälsa, trygghet och framtidstro

En väl fungerande hälsovård och omsorg med tillräckliga resurser är nödvändig för både invånarnas livskvalitet och för samhällets funktion. Hälsoproblem som hade kunnat avhjälpas snabbare är negativa för de drabbades välbefinnande, försörjningsförmåga och möjlighet att bidra till arbetslivet.

Hälsovård och omsorg med god kvalitet måste finnas i regionens alla områden oavsett de socioekonomiska förutsättningarna. Särskilda stödåtgärder kan behöva sättas in där särskilda behov finns.

En god personalpolitik med attraktiva löner och arbetsförhållanden är väsentligt för att framöver attrahera arbetskraft inom vård och omsorg. Möjlighet till karriärutveckling bör ges liksom möjligheter till kompetensutveckling med ekonomiskt stöd från arbetsgivaren för att till exempel få fler specialistutbildade sjuksköterskor som idag är en bristsektor.

Den avtagande befolkningsutvecklingen riskerar att göra det svårare att få arbetskraft inom vård och omsorg varför ökade satsningar på de anställda är nödvändigt om vården ska fungera även framöver.

Inflödet av droger och vapen i regionen är ett stort problem med negativ påverkan på invånarnas trygghet. Stockholmsregionen är ett stort område med många punkter som måste bevakas. Regionen bör driva på för att Tullverket i regionen får tillräckliga resurser med personal och bra arbetsförhållanden för en ökad bevakning. I dag finns det tidsmässiga och geografiska luckor som inte är acceptabla.

Bostadsmarknaden

Man kan klart konstatera att det brist på bostäder och att det byggs för lite. Liksom en obalans i utbudet mellan hyresrätter och bostadsrätter och enfamiljshus. En fungerande bostadsmarknad är väsentlig både för att attrahera arbetskraft och för invånarnas livskvalitet. Det är också stor skillnad mellan regionens kommuner. Det måste finnas ett utbud av bostäder i olika storlekar och prisklasser i alla kommuner. Både för bättre integration och för att fler ska kunna bosätta sig nära sitt arbete.

Kultur och civilsamhälle

Vikten av civilsamhället måste framgå i utvecklingsplanerna som en integrerad del av regionens verksamhet. För invånarnas delaktighet i samhället, såväl demokratiskt som verksamhetsmässigt. Delaktighet och att veta betydelsen av möjligheter att framföra sina åsikter och kunna påverka är en del av livskvaliteten. Civilsamhället har en väsentlig roll i välfärd, kunskapsutveckling, integration och kulturell gemenskap. Liksom att det kan vara en viktig resurs i situationer av kris. Civilsamhället bör få ökat stöd från region och kommuner och inte ses som en kostnad utan en extra resurs.

Ett brett kulturliv som finns i alla regionens områden och som bejakar ett brett utbud av innehåll och former är väsentligt för invånarnas livskvalitet. Ett fortsatt starkt stöd till kulturlivets alla former behövs. Kulturföreningar, institutioner, lokalt föreningsliv med flera måste få leva och utvecklas. Såväl för de som deltar som för de som tar del av det.

Barns kulturutövande måste uppmuntras och stödjas. Kulturskolor tillgängliga för alla oavsett socialekonomisk status måste finnas i alla kommuner.

Civilsamhället är en viktig del i regionen och bör få tillräckligt stöd. Allt från organisationer med socialt riktad verksamhet till studieförbund som ger kunskaper och utvecklar deltagarna. Föreningslivet ger stöd där det offentliga inte räcker till.

Föreningslivet utvecklar deltagarna, skolar i demokrati och ger människor former för att vara med och påverka. Vilket är en viktig del i vårt demokratiska samhälle.

Kommunikationer

Stockholmsregionen har landets längsta genomsnittliga restider till och från arbetet. Även när kollektivtrafiken fungerar som den ska. Det finns även en regional obalans i att fler arbetsplatser finns norr om Stockholm och fler bostäder söder om Stockholm. En utveckling som snarare stärks än minskar och problematiserar arbetsresandet ytterligare.

Den omfattande andelen av bilismen i resandet är både negativ ur regionens hållbarhetsperspektiv som för innevånarnas livskvalitet. I synnerhet med bullret och luftkvaliteten utmed de stora trafiklederna och deras omgivning.

Med låg beredskapsnivå med små eller obefintliga reserver i fordon och personal blir kollektivtrafiken mycket känslig för alla typer av störningar. Även små störningar som lätt skulle ha kunnat avhjälpts med bättre resurser. Genom ständiga fel och förseningar i kollektivtrafiken, stor trängsel och inte tillräckligt många avgångar är kollektivtrafiken inte tillräckligt konkurrenskraftig gentemot bilen. Regionen bör i regionplanen planera för att skapa förstärkningar i reservmaterial och personaltäthet hos transportföretagen liksom ökat underhåll av framförallt spårnätet och nytänkande i hur man kan locka nya resenärer.

Speciellt behövs förbättringar i tillgänglighet under sena kvällar, nätter och tidiga morgnar, kanske i nya former, för de som har oregelbundna arbetstider inom bland annat polis, sjukvård och vissa servicenäringar.

I och med förändringarna i SAS flyttades mycket av långdistansflygningarna till Köpenhamn. Arlanda är inte längre den hub som den varit. För kontakterna med omvärlden och möjligheten att få hit företag från andra världsdelar och att locka viktig arbetskraft är detta mycket negativt. Regionen bör arbeta för att få tillbaka och få fler direkta långdistanslinjer till Arlanda.

Klimatmässig hållbarhet

Utöver mål som att nå nettonollutsläpp 2045, en robust och hållbar energiförsörjning, cirkulär och fossilfri resursanvändning måste regionplaneringen även innefatta klimatförhållandena.

En mängd forskningsrapporter visar på den betydelse samhällsbyggnationen har för påverkan av värmeböljor, översvämningar av regn och smältvatten samt snöoväder. Stora öppna betong- och asfaltsytor, för lite bebyggelsenära träd och grönska, byggnationer och vägar där snöbortagning är problematisk och flera områden som påverkas av klimatförhållanden. I samhällsplaneringen för framtiden måste dessa frågor få ökad vikt. Både hur vi kan lösa tidigare gjorda fel och misstag och hur vi kan planera för bättre funktion framöver.

****

Dessa punkter är det som vi främst vill framhålla när det gäller regionplanen. Vi återkommer gärna med mer detaljinformation om det är önskvärt. Våra medlemsorganisationer och deras medlemmar har stora insikter och kunskaper i dessa och andra frågor när det gäller regionens utvecklingsmöjligheter.